

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. huhtikuuta 2023
(OR. en)

8676/23

SPORT 14
DOPAGE 9

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja varmistaminen suurten kansainvälisten urheilutapahtumien järjestämisessä – <i>periaatekeskustelu</i>

Puheenjohtajavaltio on urheilutyöryhmän jäseniä kuultuaan laatinut liitteenä olevan tausta-asiakirjan koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston istunnossa 15.–16. toukokuuta 2023 käytävää periaatekeskustelua varten.

**Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja varmistaminen suurten kansainvälisten
urheilutapahtumien järjestämisessä**

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja

Urheilutoiminnassa niin eurooppalaisella kuin kansainväliselläkin tasolla sovelletaan täysimääräisesti ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, joka määritellään muun muassa lapsen oikeuksien sopimuksessa, vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa. Lisäksi Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa viitataan EU:n kansalaisten tärkeimpiin henkilökohtaisiin vapauksiin ja oikeuksiin.

Yleismaailmallisessa julistuksessa annetaan yhteinen ohje oikeuksista, jotka koskevat kaikkia ihmisiä. Siinä todetaan, että kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan ja että jokaisella on ilman minkäänlaista erotusta oikeus elää syrjinnästä vapaata elämää. Viime kädessä kaikilla yksilöillä on oltava samat mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan mielekkäällä tavalla sekä saada ihmisoikeuksilleen täysi kunnioitus ja toteuttaa niitä täysimääräisesti.

Urheilusta vastaavat jäsenvaltioiden ministerit keskustelivat toukokuussa 2016 siitä, miten hallitukset voisivat parantaa hallintotapaa urheilualalla estääkseen toistuvat korruptio-, rahanpesu- ja dopingskandaalit. Ministerit keskustelivat myös tällaisten skandaalien kielteisistä vaikutuksista urheilun uskottavuuteen ja yleisön luottamukseen urheilun myönteisiä arvoja kohtaan. Ministerit korostivat, että urheilualan pitkään nauttima riippumattomuus voidaan säilyttää vain, jos hyvää hallintotapaa noudatetaan tiukasti.

Neuvosto antoi marraskuussa 2019 myös päätelmät korruption torjunnasta urheilussa. Korruptiota esiintyy monessa eri muodossa. Se voi olla lahjontaa, vaikutusvallan tai aseman väärinkäyttöä, urheilukilpailujen manipulointia sekä rahanpesua.

Tämän vuoksi on selvää, että urheilujärjestöt eivät yksinään kykene torjumaan uhkia, jotka vaarantavat niiden rehellisen toiminnan. Nämä kansainväliseen urheiluun kohdistuvat uhat aiheuttavat monia haasteita. Urheilujärjestöt voivat omalta osaltaan edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista varmistamalla, että ihmisoikeudet otetaan huomioon kansainvälisten urheilutapahtumien järjestämisprosessin kaikissa vaiheissa. On myös tärkeää seurata, miten urheilutilat ja -infrastruktuurit rakennetaan sekä millaisessa sosiaalisessa ja poliittisessa ympäristössä tapahtumat järjestetään.

Keskeinen kysymys on myös niiden henkilöiden työolot, jotka palkataan tarjoamaan urheilutapahtumiin liittyviä palveluja. Lisäksi voi olla tarpeen asettaa tapahtumien sponsoreille sosiaalisia velvoitteita, jotta ne pitäisivät kiinni sosiaalisesta vastuustaan.

Useimmissa tapauksissa kansainvälisten urheilutapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen on mahdollista vaikuttaa jo hyvissä ajoin. Tämä koskee muun muassa olosuhteita, joissa tilat rakennetaan ja tapahtumat järjestetään, sekä työoloihin liittyviä vaatimuksia. Pohjatyö tehdään jo varhaisessa vaiheessa kansainvälisten urheiluliittojen oman toimintapolitiikan kautta.

Ihmisoikeudet ovat perustavanlaatuisessa roolissa järjestettäessä kansainvälisiä urheilutapahtumia ja varmistettaessa, että ammattiyhdistysoikeuksia kunnioitetaan ja työtapaturmat voidaan välttää.

Ihmisoikeudet on myös otettava huomioon varmistamalla, ettei urheilutapahtumien yhteydessä käytetä lapsityövoimaa eikä teetetä pakkotyötä tai orjatyötä – ei tilojen rakentamisessa eikä tapahtumien aikana.

Jos kansainvälisten mestaruuskilpailujen järjestämistä koskevat hakumenettelyt eivät ole avoimia ja läpinäkyviä, ne ovat alttiina kansainvälisten urheiluliittojen ja sidosryhmien korruptiolle, ja lahjonnalla voi olla tällöin suurempi merkitys kuin laadulla. Näin ollen hakumenettelyistä on tehtävä avoimempia ja läpinäkyvämpiä.

Sen lisäksi, että urheilun riippumattomuus pyritään varmistamaan noudattamalla tinkimättä hyvää hallintotapaa, on olennaisen tärkeää, että hallitukset eivät käytä urheilujärjestöjä aseena käydäkseen provosoimatonta sotaa toisen maan alueella tai pestäkseen urheilun avulla minkäänlaisia ihmisoikeusloukkauksia. Kansainvälisten urheilujärjestöjen on sen vuoksi kannettava vastuunsa ja varmistettava, että niiden hallitukset eivät käytä niitä laittomiin tarkoituksiin. Vaarana on, että hyökkäävät maat väärinkäyttävät urheilujärjestöjä, kun nämä myöntävät niille oikeuden järjestää tai järjestävät niissä kansainvälisiä urheilutapahtumia taikka sallivat niitä edustavien urheilijoiden osallistumisen kansainvälisiin tapahtumiin.

Jäsenvaltioita pyydetään näin ollen pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

1. Miten jäsenvaltiot voivat vahvistaa kansainvälisiä urheilujärjestöjä, jotta ihmisoikeuksien kunnioittamista, avoimuutta ja läpinäkyvyyttä voidaan parantaa myönnettäessä ja järjestettäessä kansainvälisiä urheilutapahtumia?
2. Miten jäsenvaltiot ja EU voivat yhdessä parantaa ihmisoikeuksien kunnioittamista, avoimuutta ja läpinäkyvyyttä kansallisten, eurooppalaisten ja kansainvälisten urheilujärjestöjen toiminnassa?